

Oświadczenie złożone przez senator Agnieszkę Gorgoń-Komor na 23. posiedzeniu Senatu w dniu 15 kwietnia 2021 r.

Oświadczenie skierowane do minister rodziny i polityki społecznej Marleny Małąg oraz do ministra finansów, funduszy i polityki regionalnej Tadeusza Kościńskiego

Gospodarstwa domowe, w których zamieszkują osoby niepełnosprawne, są w wyższym stopniu narażone na ubóstwo. Według danych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego zagrożenie ubóstwem skrajnym jest w przypadku takich gospodarstw wyższe o ok. 3 p.p., a w odniesieniu do relatywnej granicy ubóstwa jest ono wyższe o 6,4 p.p., natomiast w odniesieniu do granicy ustawowej jest wyższe o 4 p.p.

Osoby niepełnosprawne jako podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych mogą odliczyć od dochodu wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w danym roku podatkowym. Podstawą prawną odliczenia w ramach ulgi rehabilitacyjnej jest art. 26 ust. 1 pkt 6, ust. 7a–7g ustawy o PIT oraz art. 11 ust. 1 ustawy z 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Jednak ulgi te często ograniczone są kryterium dochodowym gospodarstwa domowego. O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli przeciętny miesięczny dochód (netto), podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym oraz 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej. Z ulgi mogą korzystać również podatnicy opiekunowie osób niepełnosprawnych, których roczny dochód nie przekracza 12-krotności renty socjalnej.

Pomimo chaosu prawnego w zakresie pomocy społecznej, co jest faktem, Polska ma dość szeroko rozbudowany system wsparcia osób potrzebujących. Niestety bardzo często wsparcie to jest uwarunkowane wysokością dochodu w gospodarstwie domowym, na czym tracą zwykle rodziny, starające się radzić sobie w tych trudnych życiowych sytuacjach same – pracując, zarabiając i odprowadzając podatki do budżetu państwa.

Dlatego, mając na uwadze zbliżający się termin rocznych rozliczeń podatkowych, pragnę zwrócić uwagę na nieprzyjazne traktowanie rodzin opiekujących się swoimi niepełnosprawnymi dziećmi pozostającymi we wspólnym gospodarstwie domowym. Obecnie sytuacja wygląda tak, że o ile przy ubieganiu się o wsparcie od państwa przez osoby niepełnosprawne lub opiekunów tych osób występuje kryterium dochodowe gospodarstwa domowego, które bardzo często uniemożliwia skorzystanie z proponowanych ulg, o tyle niestety gospodarstwa domowe, w których jest osoba niepełnosprawna, nie są już tak traktowane podczas konieczności odprowadzania należnych państwu podatków. Niestety obecny stan prawny nie pozwala na to, aby dziecko niepełnosprawne, które pobiera rentę socjalną, mimo że mieszka z rodzicami i w związku z tym pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym pod opieką tych rodziców, mogło rozliczać się razem z rodzicami, co pozwoliłoby w wielu przypadkach skorzystać z kwoty wolnej od podatku, która jest jednym z podstawowych narzędzi pomocy najuboższym.

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych w obecnym brzmieniu nie pozwala dzieciom niepełnosprawnym rozliczyć się z podatku dochodowego razem z rodzicami, nawet jeśli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym. Dlatego wnoszę o pilne zajęcie się sprawą i wyrównanie kryteriów traktowania wspólnego gospodarstwa domowego, zarówno w sytuacji, gdy rodzina oczekuje pomocy od państwa, jak i w sytuacji, gdy państwo oczekuje od rodziny zapłaty podatku.

Z wyrazami szacunku
Agnieszka Gorgoń-Komor